

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 Lei.
Pe jumătate de an 5 Lei.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 200.

Vorbirea

P. S. Sale părintelui nostru Episcop IOAN rostită la sfințirea clopotelor noi ale catedralei.

„Aceasta este ziua, carea a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'ânsa”. Ps. 117, v. 23.

Iubiților creștini și fii sufletești!

Lumea creștină de pretutindenea prăznuiește astăzi una din Duminecile anului, cari-și urmează cursul normal săptămână după săptămână și an după an, și la apusul soarelui lor strecurându-se pe neobservate, se pierd în abizul vecinicii, fără să lase după sine vre-o urmă vrednică de pomenire.

În zorile și la lumina unei atari Dumineci ne-am trezit și noi în cea mai mare parte din trecutul îndepărtat și apropiat al anilor vieții noastre de până acum.

Pentru noi arădanii însă, Dumineca de astăzi rumpe cu asemenea trecut și prin actul religios al sfințirii clopotelor ce ne stau nainte, act îndeplinit cu solemnitate în auzul și la vederea voastră a tuturor, Dumineca de astăzi se ridică la rangul unei zile rari în felul său, la rangul unei zile epocale, dela care se pot număra anii și întâmplările din viața diezei noastre arădane și din viața voastră, a credincioșilor parohiei noastre din localitate.

Iubiților creștini și fii credincioși!

Vorbind de clopote, cred de potrivit momentul să ating adevărul istoric, că, la începutul vieții creștinești și deosebi în Egipt, credincioșii se chemau la rugăciune cu sunetul bucinului, cu tulnicul, cu toaca de fier și de lemn, ceea ce s'a practicat până în veacul al cincelea, când Paulin, episcopul dela Nola a introdus campanele — clopotele — cari în veacul al șeptelea au aflat primire pretutindenea cu scopul special, ca ele, prin glasul lor metalic și străbătătoriu să vestească credincioșilor vremea plecării spre rugăciune în lăcașul mării Tatălui ceresc, adică în biserică întemeiată pe sfintele învățături ale Domnului și Mântuitorului nostru Isus

Hristos, să însoțească cu duioșie în calea vecinicii pe cei plecați din viață și să imploare cu osârdie prevedința divină, ca să trimită pe pământ pacea Sa și bunăvoire între oameni.

Espunând acestea mai adaug, că deși toate clopotele de mai nainte ale acestei catedrale au fost sfințite la timpul său și încă fiecare în anul, în care au fost închinat de evlavioșii donatori, Duminecii de astăzi îi revine însemnătate deosebită nu numai prin faptul, că acum s'au sfințit și se dau destinațiunii lor deodată trei clopote, ci și prin faptul, că acestea clopote nu sunt dăruiri de ale particularilor, ca și celea de mai nainte, ci acestea le închină catedralei sale însași dieceza proprietară.

Cunoscând acestea și conziderând, că clopotele acum sfințite au menirea să umplă și să suplinească golul mare lăsat de armata austro-ungară și astfel să redeie turnurilor impunătoare a acestei catedrale podoaba lor naturală, Dumineca de astăzi formează și va rămânea pentru noi una dintre sărbătorile de mare mângâiere și liniște a sufletului nostru creștinesc, astfel: că îi putem aplica cuvintele psalmistului: *„Aceasta este ziua, carea a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'ânsa”*.

Și aplicarea acestor cuvinte de laudă se cuvin și potrivesc acestei Dumineci cu atât mai vărtos, cu cât deosebirea între ea și celelalte Dumineci de rând din cursul anilor vieții noastre este așa de mare, pe cât de mare este deosebirea între soare și celelalte corpuri cerești.

Tocmai de aceea, ca nu numai cei de acum, ci și cei ce vor urma după noi să cunoască și aprecieze însemnătatea zilei de sfințire a acestor clopote și astfel marea mângâiere și bucurie sufletească ce ne cuprinde în acest moment, trebuie să aibă în vedere lacrimile și suspinele ce ni-a cauzat armata austro-ungară nu numai prin nedreptatea strigătoare la ceriu de a ne lipsi fără cruțare turnurile bisericilor noastre și astfel și ale acestei catedrale de podoabele lor naturali, ci și prin procedură parțială a organelor ei, procedură dovedită prin faptul de notorietate publică,

că, pe când în turnurile bisericilor altor confesiuni din localitate a lăsat clopote mai multe și încă din celea de greutate mai mare, pe atunci dela catedrala noastră a recvirit patru clopote în greutate de 4411 kg. și ne-a lăsat numai unul în greutate de 300 kg. adică cel dăruit la 1764 de episcopul locului Sinezie Jivanovici și și acesta numai sub cuvânt de *însemnătate istorică*, pe când sub acest titlu putea să lase neatinse și cele recvirate, având fiecare dintre ele tot asemenea inscripție de însemnătate și valoare istorică.

În fața stării de acum a afacerii, pe lângă bucuria și mângâierea, că prin refacerea acestor clopote ni-se alină suspinul și înceată lacrimile durerii atinse mai sus, avem și bucuria, că pe acestea clopote nouă am eternizat cu pietate numele donatorilor clopotelor recvirate — trecuți din viață — și cu recunoștință și mulțumită am eternizat și numele factorilor de stat, cu concursul cărora ne-am putut realiza scopul urmărit.

De aceea, acum de încheierea actului îndeplinit, cătră Tine Doamne Dumnezeu milelor și al îndurărilor ridic ochii minții și cugetul inimei mele, și mulțămindu-Ți cu umilință, că ne-ai învrednicit a ajunge acest mare praznic de mângâiere și bucurie a obștei noastre, Te rog cu osârdie dintru adâncul sufletului: caută cu ochiul dragostei Tale părintești spre noi robii Tăi adunați aici, și spre toată lumea Ta, și binecuvintează și sfințește cu darul Dumnezeirei Tale ceea ce am binecuvântat și sfințit eu cu mâinile mele păcătoase; iar vouă clopote acum sfințite vă zic: primiți cu supunere necondiționată ridicarea și așezarea voastră la locul ce vă așteaptă, și așezate la acest loc, împodobiți pe vecie turnurile acestei biserici catedrale lăcaș vecinic al mării lui Dumnezeu, dați glas la vreme de chemare, bucurați-vă cu cei ce se bucură și plângeți cu cei ce plâng spre lauda și mărirea Tatălui ceresc și a Preasfintei noastre Născătoare de Dumnezeu și spre mândria voastră, că vi s'a dat ființa în România-Mare.

În numele Tatălui și al Fiului și al sfântului Duh. Amin.

Instrucțiune

privitoare la primirea întregirii dotațiunii preoțești.

1. Fiecare preot primește din partea protopresbiterului concernant o blanchetă de chitanță, pe care se arată suma, ce i-s'a asemnat respectivului preot și despre care stămă trebuie a se face chitanță.

2. Preoții, cari voesc a-și ridica întregirea dotațiunii prin poștă, pe lângă chitanță în regulă, să trimită totodată la administrațiunea cassei consistoriale din Arad un mandat postal provăzut cu mărcile postale recerute (de după *tarifa nouă*) și în acel maudat să fie scrisă legibil adresa preotului și locul destinațiunii (comuna și posta ultimă), dar *suma banilor să nu se scrie pe acel mandat*, căci se va scrie din partea administrațiunii cassei consistoriale.

3. Preoții, cari voiesc a-și ridica competența de sub întrebare în persoană, spre acest scop se pot prezenta la administrațiunea cassei consistoriale între orele 8^{1/2}—11^{1/2} a.m. în ordinea următoare:

Luni în 1/14 Noemvrie a. c. preoții din tractul Arad, Șiria și Vinga.

Marti în 2/15 Noemvrie a. c. preoții din tractul Chișineu, Boroșineu și Hălmagiu.

Mercuri în 3/16 Noemvrie a. c. preoții din tractul Buteni și Radna.

Joi în 4/17 Noemvrie a. c. preoții din tractul B.-Comloș și Timișoara.

Vineri în 5/18 a. c. preoții din tractul Lipova și Belinț.

4. Fiecare preot să observe strict termenul indicat mai sus pentru tractul său, pentru că prin prezentarea personală în alte zile de solvire sau după amiazi își va face numai spese zădărnice.

5. Fiecare preot trebuie să-și ridice competența cel mult până în 30 Noemvrie nou a. c., căci după acest termen administrațiunea cassei consistoriale încheie socoata și o înaintează înaltului guvern.

INFORMAȚIUNI.

Un nou principe al Româneli. A. S. R. Principesa moștenitoare *Elena* a dat naștere, Marti în 25 Oct., la orele 6 d. m. unui băiat. Vestea a produs în inimile tuturor Românilor o vie și sinceră bucurie. Evenimentul fericit a fost vestit poporului prin următorul act regal

„FERDINAND I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința Natională Rege al Româneli.

La toți de față și viitori sănătate.

Astăzi Pronia Cerească a hărăzit Dinastiei un nou vlăstar.

A. S. R. Principesa Moștenitoare *Elena* a Româneli a dat naștere unui fiu, care a primit numele de *Mihai*.

Sunt încredințat că întreg poporul român, care atât în clipele de bucurie ca și în cele de grele griji a fost totdeauna sprijinul Tronului și Dinastiei va sărbători cu însuflețire fericitul eveniment împreună cu Mine și Familia Mea.

Dragostei poporului Meu prea iubit, încredințez pe Principele nou născut.

Urăm noului vlăstar al iubitei noastre familii domnitoare sănătate și mulți ani fericiți.

Sfintirea clopotelor bisericii catedrale. Duminecă, în 17/30 Octomvrie, a fost o zi de sărbătoare și rară bucurie pentru credincioșii dieceziei noastre. Îngrijirea și stăruințele laudabile, depuse de

către P. S. Sa părintele nostru episcop *Ioan* la înaltul guvern al Româneli-Mari, pentru investirea bisericii noastre catedrale, care se renovează și zugrăvește, cu clopote noi, în locul celor rechiziționate de stăpânirea ungurească pentru a făuri din ele arme contra existenței noastre naționale, au fost încununate cu succes. Clopotele noi, 3 la număr, cu o greutate de 30 mm., turnate de firma *Hönig* din Arad, au fost predate destinațiunii lor prin actul sfințirii, oficiat pe tribuna ridicată în fața catedralei, de P. S. Sa, asistat de protoiereii Dr. Gh. Ciuhandu, M. Păcățian, Tr. Vățian, Dr. T. Botiș, Dim. Muscan, parohul *Alexiu Popovici* și diaconul *I. Cioara*. Cântările le-a executat corul dlui *A. Lipevan*, subrevizor școlar. La sfârșitul serviciului divin P. S. Sa a rostit o predică ocazională binesimțită, pe care o publicăm în fruntea ziarului nostru. Au luat parte la înălțătorul act autoritățile civile, tinerimea școlară, corpul didactic și public din localitate.

Te Deum. Sămbătă, în 29 Oct n., din prilegiul aniversării zilei de naștere a M. Sale reginei noastre *Maria* s'a oficiat în capela dela internatul de fete, la orele 11, un Te Deum prin P. S. Sa părintele nostru episcop *Ioan*, asistat de protoiereii M. Păcățian, Tr. Vățian și Dr. T. Botiș, parohul *Alexiu Popovici* și diaconul *I. Cioara*. Au asistat toate autoritățile civile și militare, tinerimea școlară și membrii corpului didactic.

Intărire de episcop. M. Sa Regele a binevoit a întări alegerea I. P. C. Sale părintelui arhimandrit *Nicolae Ivan* de episcop al dieceziei Clujului, Vadului și a Feleacului.

Concurse.

Pentru îndeplinirea postului de paroh la parohia a treia nouînființată în Arad prin rezoluțiunea Veneratului Consistor diecezan Nr. 1203/920, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala.”

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Din cassa epitropiei parohiale anual-minte: a) 600 lei, relut pe timpul, până când se va putea esoperă folosința unei sesiuni parohiale de pământ; b) 600 lei relut de bir; c) 1200 lei relut de cvartir.

2. Dela credincioși, venitele ștolare.

3. Din cassa orașului Arad 285 lei anual.

4. Ajutoarele, ce le va acorda statul.

Dela recurenți să cere cvalificațiune pentru parohii de clasa primă, în senzul concluziului Nr. 84 al Sinodului eparhial din 1910, și după prealabila încunoștințare a protopresbiterului să se prezinte în vre-o duminică ori sărbătoare în sfta biserică, spre a-și arată dexteritățile înaintea alegătorilor.

Recursele adresate comitetului parohial, se vor înaintă P. On. Oficiu protopopesc din Arad.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Traian Vățian*, m. p.

—□— 1—3

În conformitate cu concluzul Ven. Consistor diecezan de sub Nr. 2907/921, se scrie concurs pentru depănirea definitivă a parohiei vacante *Iermata*, cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala.”

Venitele parohiei sunt: 1. Usufructul unei sesiuni de pământ estravilan și a grădinei parohiale. 2. Dreptul la pășunat pentru 24 vite. 3. Stolele legale. 4. birul legal. 5. Întregirea dotației dela stat.

Casă parohială nu este, dările publice după beneficiul preoțesc, le va suporta alesul.

Parohia este de cl. I., deci dela recurenți să recere cvalificațiunea prescrisă în conclusul sinodului eparhial, enunțat sub Nr. 84/910 II. p. I.

Alesul preot va fi deobligat să catechizeze în școala confesională, fără altă remunerație dela parohie.

Reflectanții sunt poștiți a-și înainta recursele lor, adresate comitetului par. din Iermata și ajustate cu documentele recerute precum și cu atestate despre eventualul serviciu de până acum, Prea On. Oficiu ppsc ort. rom. din Iăeu (Borosjenő) jud. Arad și pe lângă observarea celor cuprinse în §-ul 33, din Regulamentul pentru parohii, sunt poștiți a se prezenta în careva Duminecă sau sărbătoare în sf. biserică din Iermata, spre a-și arată dexteritatea în oratorie și în cele rituale.

Recurenții din altă diecesă, vor dovedi protopresbiterului tractual, că au încuviințarea P. S. Sale Domnului Episcop diecezan de a reflecta la această parohie.

Iermata, din ședința comitetului parohial ținută la 15/28 Aug. 1921.

Teodor Draia, m. p. *Gheorghe Butz* m. p.
preș. com. par. not. com. par.
În conțelegere cu: *Ioan Georgia* m. p. protopresbiter.

—□— 1—3

Pentru îndeplinirea postului vacant de învățator dela școala noastră confesională ort. română din *Lorâu*, protopresbiteratul Peșteșului (Județul Bihor) se publică concurs cu termen de 15 de zile dela prima publicare în foia oficioasă: „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Locuință corespunzătoare în edificiul școlii. 2. Grădină. 3. Intravilanul școlii. 4. Salar în bani gata dela parohie 120 lei. 5. Lemne anual 24 m³ din cari se va încălzi și sala de învățământ. 6. 20 lei pentru scripturistică. 7. 50 lei diurnă la conferințe. 8. De curățitul școlii înăuntru și din afară se va îngriji epitropia. Asemenea impositiile publice cad în sarcina epitropiei parohiale. 9. Întregirea salariului dela stat e pusă în curgere.

Învățătorul, ce va fi ales este deobligat a conduce elevii în Dumineci și sărbători la biserică.

Doritorii de a ocupa acest post își vor înainta petițiile înzestrate cu documentele cerute de legile în vigoare Com. parohial ort. român din Lorâu pe calea P. O. oficiu protopresbiteral al Peșteșului în Tileagd în termenul deschis și se pot prezenta în comună în o Duminecă ori sărbătoare spre a face cunoștință cu poporul.

Dat, Lorâu 11/24 Iulie 1921.

Ștefan Domocoș m. p. *Vasilie Păltineam* m. p.
președinte. notar.

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral al Peșteșului Tileagd la 27 Aug. 1921. *Alexandru Munteanu* protopresbiter.

—□— 1—2

Pentru îndeplinirea postului de învățator dela școala gr. or. română din *Bărăteaz*, protopopiatul Vinga, devenit vacant, se scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în foia „Biserica și Școala”, pe lângă următoarele emolumente:

1. Salar dela comuna bisericască 254 lei, iar întregirea e dela stat; care a fost în curgere și până acum. 2. Locuință corespunzătoare în edificiul școlii cu grădină de legume. 3. Stole dela înmormântări mici 2 lei, dela cele mari 3 lei, iar dela părăstas și cununii câte 1 leu. 4. Pentru scripturistică 10 lei. 5. Pentru participarea la conferințe 20 lei. De curățitul și încălzitul salei de învățământ grijește comuna bis., iar curățirea locuinței învățătorului pe din lăuntru e datorința acestuia.

Învățătorul e îndatorat a pură cantoralul în sf. biserică; a conduce elevii la sf. biserică și a-i supraveghia și cântă cu ei.

Alesul e dator a prevedea în școala cotidiană și cea de repetiție instrucțiunea.

Reflectanții la acest post, să-și înainteze recursele ajustate cu documentele prescrise de regulament și adresate comitetului parohial din Bărăteaz, la P. O. Oficiu protopopesc ort. rom. din Vinga, sub termenul concursual și să se prezinte în vre-o Duminecă ori sărbătoare în sf. biserică din loc, spre a-și arată dexteritatea în cântare.

Bărăteaz, din ședința comitetului parohial ținută la 27 Iunie (10 Iulie) 1921.

Pentru comitetul parohial: *Nicolae Crișmariu*, paroh, președinte.

În conțelegere cu: *Dr. P. Tiucra* protopop.

—□— 3 3

Cenzurat: V. D. A. R. L. E. A.